

VEZMI DIEŤA A JEHO MATKU A UJDI DO EGYPTA

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, príhovor v taliančine TU

Mt 2, 13-15, 19-23

Po ich odchode (kráľov) sa Jozefovi vo sne zjavil Pánov anjel a povedal: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta a zostaň tam, kým ti nedám vedieť, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho zmárnil.“

On vstal, vzal za noci dieťa i jeho matku a odišiel do Egypta. 15 Tam zostal až do Herodesovej smrti, aby sa splnilo, čo povedal Pán ústami proroka:

„Z Egypta som povolal svojho syna.“

Po Herodesovej smrti sa Pánov anjel zjavil vo sne Jozefovi v Egypte a povedal mu: "Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku a choď do izraelskej krajiny. Tí, čo striehli na život dieťaťa, už pomreli."

On vstal, vzal dieťa i jeho matku a vrátil sa do izraelskej krajiny.

Ale keď sa dopyčul, že v Judei kraľuje Archelaus namiesto svojho otca Herodesa, bál sa ta ísť. Varovaný vo sne, odobral sa do Galilejského kraja.

Keď ta prišiel, usadil sa v meste, ktoré sa volá Nazaret, aby sa splnilo, čo predpovedali proroci: "Budú ho volať Nazaretský."

Zasľúbená zem bola pretransformovaná na zem otroctva a smrti, ktorú je potrebné opustiť. Evanjelista v tejto epizóde z Ježišovho detstva anticipuje tragické udalosti, ktoré sa budú diať počas celej Ježišovej existencie. Poďme sa pozrieť na text.

„Po ich odchode“, hovorí o troch kráľoch, *„hľa, anjel Pána“*, znova je tu formulácia, ktorá znamená Boha. Boh, keď sa zjavuje pred človekom, nikdy sa neprezentuje ako božská realita, ako taký – On sám, ako Pán, ale vždy týmto spôsobom *„anjel Pána“*. Ale je to vždy Pán, kto vstupuje do kontaktu s ľudstvom.

Tento anjel Pána intervenuje v tomto evanjeliu trikrát – oznámiť príchod Ježiša Jozefovi, ochrániť Ho v prípade Herodesových vražedných zámerov a potvrdiť Ho v momente vzkriesenia.

„...zjavil sa Jozefovi vo sne“, Pán sa zjavuje v snoch s proroctvami, preto sa Jozef svojím spôsobom stáva prorokom, *„a povedal: 'Vstaň, vezmi dieťa a jeho matku a ujdí do Egypta'“*. Tu práve je zasľúbená zem premenená na zem otroctva. Ľudia utekali z Egypta, aby mohli vstúpiť do zasľúbenej zeme, ale teraz musia utekať zo zasľúbenej zeme, aby našli útočisko znovu v Egypte.

„...a zostaň, kým ti nedám vedieť, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho zmárnil.“ Správa je uveriteľná. Vieme, že Herodes, nelegitímny kráľ, bol podozrievavý voči čomukoľvek, čo mu mohlo vziať korunu, neváhal sa zbaviť ani členov vlastnej kráľovskej rodiny, dokonca zabil troch synov, posledného len pár dní pred vlastnou smrťou. Ide teda o hodnovernú správu.

Ale je to odpoveď moci proti daru od Boha, tak ako faraón sa snažil zabiť Mojžiša, Herodes sa snaží zavraždiť Ježiša. Evanjelista popisuje Jozefov útek ako útek Židov z Egypta počas Veľkej noci. Vskutku, *„On vstal, vzal za noci dieťa i jeho matku...“*, ako v Noci oslobodenia, *„a odišiel do Egypta. Tam zostal až do Herodesovej smrti, aby sa splnilo, čo povedal Pán ústami proroka¹: 'Z Egypta som povolal svojho syna.'“*

To je to, prečo evanjelista používa Ozeášove proroctvo, aby ukázal, ako Pánov čin vždy ochraňuje jeho ľudí, keď sa nachádzajú v nebezpečnej situácii. *„Po Herodesovej smrti...“* a znovu sa vracia

¹ Oz 11, 1

Pánov anjel, „... **sa Pánov anjel zjavil vo sne Jozefovi v Egypte a povedal mu: 'Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku...'**“ a očakávame, že Jozefovi povie 'Vráť sa do Izraela'.

Ale on mu hovorí „**'chod' do izraelskej krajiny'** a budeme vidieť, prečo. „**'Tí, čo striehli na život dieťaťa, už pomreli.'**“ Evanjelista presne preberá tento výraz z knihy Exodus, kde môžeme čítať: „**A Pán povedal Mojžišovi ešte v Madiánsku: 'Chod', vráť sa do Egypta, ved' všetci, čo ti číhali na život, sú mŕtvi!**“²

Cez tento výraz predstavuje evanjelista Ježiša ako nového Mojžiša, nového osloboditeľa Jeho ľudu. Ale prečo tu evanjelista, rovnako ako citát z Exodu, hovorí, že tí (viacerí), ktorí chceli zabiť dieťa, sú mŕtvi, keď v skutočnosti to je jeden, Herodes, ktorý ho hľadal, aby ho zabil? Pretože evanjelista chce predvídať, že to budú tiež akcie náboženských inštitúcií proti Ježišovi. Z tohto dôvodu v tomto „oni“ sú zahrnutí farizeji, veľkňazi, starší, celá náboženská elita, ktorá pôjde (let loose) po Ježišovi.

„**On vstal, vzal dieťa i jeho matku a vrátil sa do izraelskej krajiny.**“ Aj tu očakávame 'vrátil sa do izraelskej zeme', v skutočnosti evanjelista píše, že Jozef s dieťaťom a svojou ženou sa nevracajú, ale idú. Aby vstúpili tak, ako vstupovali ľudia do zaslúbenej zeme. Aj tu už je anticipácia toho, čo bude neskôr vyslobodením, novým exodom, ktorý zavŕši Ježiš.

„**Ale keď sa dopočul, že v Judei kraľuje Archelaus namiesto svojho otca Herodesa...**“ Po smrti kráľa Herodesa bolo kráľovstvo rozdelené medzi jeho troch synov³. Archelausovi pripadla Judea so Samáriou a Idumea, Herodovi Antipovi Galilea a Peraea a Filipovi celý severovýchod okolo Tiberiadského jazera. Akokoľvek, Archelaus bol krvilačný človek, začal masakrou možno až troch tisíc obyvateľov, „**bál sa ta ísť. Varovaný vo sne...**“, tu znovu vidíme čin Pána, ako vždy vedie Jozefa, „**...odobral sa do Galilejského kraja.**“ Do najvykričanejšieho regiónu Izraela, kraja s tak zlou povestou, že nemal ani meno.

Zatiaľ čo Judea dostala meno od Júdu, jedného z patriarchov dvanástich kmeňov, ktoré tvorili Izrael, výraz Galilea pochádza z pohrdavého pomenovania, ktorým Izaiáš v kap. 8 označuje región pohanov. V hebrejčine Izaiáš píše Gelil, čo znamená 'oblasť, teritórium' pohanov. Zo slova Gelil vzniklo Galilea. Z tohto dôvodu je považovaná za polopohanskú zónu, zónu ďaleko od náboženského centra.

A nielen to. „**Keď ta prišiel, usadil sa v meste, ktoré sa volá Nazaret.**“ V meste so zlou povestou. Z Jánovho evanjelia vieme o počudovaní Natanaela, keď mu (Filip) povedal, že Ježiš pochádza z Nazareta a on prekvapene poznamenal: „**Môže byť z Nazareta niečo dobré?!**“⁴

„**...aby sa splnilo, čo predpovedali proroci: 'Budú ho volať...'**“, evanjelista nepíše 'Nazareno', ako boli volaní obyvatelia Nazaretha, ale píše '**Nazarene**' / '**Nazaretský**' a tento termín je dôležitý, pretože ním evanjelista zlučuje tri významy:

- Nezer, vo význame 'potomok', 'výhonok' z Izaiášovho proroctva „**Z pňa Jesseho vypučí ratolesť a z jeho koreňov výhonok vykvitne.**“⁵ kde Jesse je Dávidov otec;
- Nazir, vo význame posvätený;
- a prirodzene Nazareth, miesto Ježišovho pôvodu.

Preklad: Martin Brestovanský
Poznámky pod čiarou: tím ZAOSTRI/DC

² Ex 4, 19

³ Herodes mal veľa detí (mal 7 manželiek), tj čísla „3 synov dal zabiť“ a „3 synom rozdelil kráľovstvo“ nie sú v rozpore

⁴ Jn 1, 46

⁵ Iz 11, 1